

גמרא

הגמרא מבררת האם יש ראייה ממשנתנו שבדעת בני אדם עבד
נחשב למטלטלין, ויפשוט מכאן מה שהסתפקו בגמרא לקמן (ק).
בנידון זה. שואלת הגמרא: אִמְר לִיה רב אחא בריה דרב אבא לרב
אשי, הרי מתוך דברי המשנה שמטלטלין אינם כלולים בסתם
מכירת עיר, ואם אמר 'העיר וכל מה שבתוכה מכורין' אף העבדים
כלולים במכירה, שְׁמַעְתָּ מִיָּה – שנמע מכך דַּעְבָּד בְּמַטְלָלָא דְּמִי
– שבדעת בני אדם עבד נחשב למטלטלין, דְּמִי בְּמַקְרָקֵע דְּמִי –
שאם העבד נחשב לקרקע, אם כן אף באופן שלא אמר 'היא וכל
מה שבתוכה מכורין' נִיְדָבֵן אֲנִי בְּמִתָּא – היא העבד כלול במכירה,
שהרי אמנם באופן זה אין כוונתו לכלול את המטלטלין, אך עבד
נשחשב כקרקע מדוע לא היא כלול במכירה. אלא בהכרח מוכח
ממשנתנו שעבד נחשב כמטלטלין, ואם כן מדוע הסתפקו בנידון
זה לקמן (ק). ולא פשוטו ממשנתנו.

דוחה הגמרא את ההוכחה ומיישבת: וְאִלָּא לדבריה רב אחא, מֵאִי
– מה עולה ממשנתנו דַּעְבָּד בְּמַטְלָלָא דְּמִי – שעבד נחשב
למטלטלין, ולכך אינו כלול בסתם מכירת עיר, הלא עדיין יקשה
מֵאִי אֲפִילוֹ – מהו ששנינו בהמשך המשנה שאם אמר היא וכל
מה שבתוכה מכורין 'אפילו היו בה בהמה ועבדים הרי כולן
מכורין', ומלשון 'אפילו' משמע שיש חידוש בעבד יותר משאר
מטלטלין, ואילו לדבריה עבד שזה לשאר מטלטלין שנקנים באופן
זה. וְאִלָּא מֵאִי אִית לָךְ לְמִיָּה – מה יש לך ליישב, דְּשִׁנְיָא בֵּין
בְּמַטְלָלָא דְּמִי לְמִיָּה בֵּין בְּמַטְלָלָא דְּמִי לְמִיָּה – ששונה דינם של מטלטלין
שניידים מעצמם כדוגמת עבדים, ממטלטלין שאינם ניידים
מעצמם, והיה מקום לומר שכאשר אמר 'היא וכל מה שבתוכה'
רק מטלטלין שאינם ניידים בטלים לעיר וכלולים במכירתה, אך
עבדים הניידים אינם כלולים במכירה הואיל ואינם בטלים לה,
לכך נקטה המשנה 'אפילו' עבדים בכלל מכירת העיר. וכיון
שכן, באותו אופן יש לדחות את הראיה שהבאת מן המשנה שעבד
מטלטלין, שכן אֲפִילוֹ תִּימָא דַּעְבָּד בְּמַקְרָקֵע דְּמִי – שעבד הוא
כקרקע, מכל מקום שִׁנְיָא בֵּין בְּמַקְרָקֵע דְּמִי – יש חילוק בין קרקע
ניידת כדוגמת עבד, לְמַקְרָקֵע דְּמִי לְמַקְרָקֵע דְּמִי – לשאר קרקעות שאינם
ניידים, ועל אף שבסתם מכירת עיר הקרקעות שאינם ניידים
כלולים במכירה, מכל מקום עבדים אינם כלולים, כיון שאין
כוונתו לכלול אלא את הדברים הקבועים בעיר ונקראין על שם
העיר, ולא את העבדים שיכולים לצאת מן העיר ואינם קבועים
בה.

שנינו במשנה: רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר סתם,
מִכָּר עֲמָה גַם אֶת הַסֵּנְטָר. מבררת הגמרא: מֵאִי סֵנְטָר. מבארת
הגמרא: הָכָא תִּרְגְּמִי – כאן בבבל ביארו, שהכוונה לפר מְחוֹנוֹתֵיָא
– עבדו של שר העיר הבקי בתחומי העיר וממונה להראות את
תחומי השדות של כל אחד, ולפי שאי אפשר לעיר בלא עבד זה,
הרי הוא כלול במכירה. שְׁמַעוֹן בֶּן אֲבִטּוּלָמוֹס אָמַר, 'סנטר' פירושו
בְּאֵנִי – שדות שמסביב לעיר. מבארת הגמרא את מחלוקתם: מֵאִי
דְּאָמַר – בני בבל שפירשו 'סנטר' היינו פר מְחוֹנוֹתֵיָא – עבד הבקי
בתחומי העיר, ונמכר עם העיר על אף ניידותו, כֹּל שֶׁכֵּן בְּאֵנִי –
שדות שמסביב לעיר נמכרות עמה כיון שקבועות במקומן, אבל
מֵאִי דְּאָמַר – שמעון בן אבטולמוס שפירש 'סנטר' היינו בְּאֵנִי –
שדות שמסביב לעיר, סובר שדווקא שדות אלו נמכרות עם העיר
כיון שקבועות במקומן, אֲכַל פר מְחוֹנוֹתֵיָא – עבד הבקי בתחומי
העיר לא מוֹדְבֵן – אינו נמכר עם העיר מבלי שיפרש זאת המוכר,
משום שהוא נייד ואינו קבוע.

הגמרא מקשה מתחילת משנתנו על מי שפירש 'סנטר' היינו
'באני': הֲנֵן בתחילת משנתנו, שלדעת תנא קמא בית הַדְּבִידִים וּבֵית
הַשְּׁלִיחִין כלולים במכירת עיר סתם. מבארת הגמרא: סְבִירָה – סברו
בני הישיבה לפרש מֵאִי שְׁלִיחִין – מה הם 'שליחין', בְּאֵנִי – שדות
שמסביב לעיר, ונקראים 'שליחין' על שם שגורמים לגשמים
ששייך בהם לשון זו, דְּכִתְבִּיה (אבות ה') הֲנֵן מִטָּר על פני אֶרֶץ וְשׁוֹלֵחַ
מִים עַל פְּנֵי חוּצוֹת'. שואלת הגמרא: בְּשָׁלְמָא – המחלוקת
במשנתנו מובנת רק לְמֵאִי דְּאָמַר – לבני בבל שפירשו 'סנטר'

בַּיְמֹת הַחֲמִשָּׁה, שעל אף שאז המים בבריכות מועטים אינם בטלים
לגבי המרחץ ואינם כלולים במכירה, וכל שכן אם היתה המכירה
בַּיְמֹת הַשְּׁשִׁים שהמים בבריכות מרובים ויש להם חשיבות בפני
עצמם, שאז ודאי אינם בטלים למרחץ. וכן לא כלל במכירתו את
בֵּית כִּינֹס הַעֲצִים – מקום אכסנת העצים. וְאִם אָמַר לוֹ המוכר 'בֵּית
הַמֶּרְחָץ וְכָל תְּשֻׁמֵּי שְׁוִי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ', הרי כולן מְכוּרִין, כלומר, אף
הבריכות ואוצרות של עצים, לפי שבאומרו 'וכל תשמישיו'
התכוון לרבות אף את הבריכות ואוצרות העצים המשמשים
במקצת את המרחץ.

שנינו בבביתא זו שאם אמר 'בית המרחץ וכל תשמישיו' הרי כולן
מכורין, מביאה הגמרא נידון במוכר בית הבד וכל תשמישיו מה
כלול במכירתו: הֵהוּא – מעשה באחד דְּאָמַר לִיה לְהַכְרִיה 'בֵּית הַבֵּד
וְכָל תְּשֻׁמֵּי שְׁוִי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ', הֵוֵהוּ הֵנָּה הַנּוֹאֲתָא אֲכָרָא – והיו
למוכר כמה חנויות מחוץ לבית הבד המשמשים בעיקר לממכר
פת יוין, דְּהוּוּ שְׁמָחוּ בְּהוּ שְׁוִיָּשִׁי – שכלבד שימוש זה היו שותחים
שם שומשומים לייבשם כדי לכבש אותם באותו בית הבד הסמוך.
והלוקח טוען שאף חנויות אלו כלולים במכירה. אֲתָא לְקַמְיָה דְּרַב
יוֹסֵף – בא לפני רב יוסף לברר את הדין בזה. אָמַר לִיה רב יוסף,
תֵּינָא בְּרִייתָא שְׁהוּבָאָה לְעִיל, אִם אָמַר הַמוֹכֵר בֵּית הַמֶּרְחָץ וְכָל
תְּשֻׁמֵּי שְׁוִי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ, הָרִי כוֹלֵן מְכוּרִין, ואף אוצרות העצים
שאינם משמשים דווקא לבית המרחץ, ולכך אף כאן שאמר
המוכר 'בית הבד וכל תשמישיו אני מוכר לך', הרי כלל אף את
אותם חנויות בבכירתו.

מקשה הגמרא: אָמַר לִיה אֲבִי, הֵיָךְ פסקת שכיון שאמר 'וכל
תשמישיו' כלל אף את החנויות במכירה, וְהָא תֵּנִי רַבִּי תֵּינָא שאף
באופן שאמר 'וכל תשמישיו' אין כוֹלֵן מְכוּרִין, כיון שתשמישם של
אותם חנויות אינו מיוחד לבית הבד.

מפרשת הגמרא באופן אחר: אֲלָא אָמַר רב אשי, הוֹיֵן – רואים אנו
בנוסח הדברים שאמר המוכר, אִי אָמַר לִיה 'בֵּית הַבֵּד וְכָל תְּשֻׁמֵּי שְׁוִי
מכורין לך וְאֵלִין מְכֻרְנָהָ' – ואילו הן מיצריה, כלומר, סימן את
גבולות בית הבד, קָנִי אף את החנויות, כיון שהם משמשים במקצת
את בית הבד ונמצאים בתוך גבולות המיצרים, וְאִי לֹא – אם לא
סימן מצריה או לא הוסיף 'וכל תשמישיו', לֹא קָנִי הַלּוֹקֵחַ את
החנויות. ואף הבריתא לעיל בענין מכירת בית המרחץ מתפרשת
כך, שאם אמר 'בית המרחץ וכל מה שבתוכו אני מוכר', אף שסימן
את המיצרים, לא קנה הלוקח את בריכות המים ואת אוצרות
העצים שבתוך המיצרים, כיון שבאופן זה אנו אומרים שמיצרים
הדריב לו, כלומר סימן הגבולות אינו ראייה, כיון שרגילות
לעשותם באופן נרחב, מאחר וקשה לסמנם בצימצום. אבל אם
אמר 'בית המרחץ וכל תשמישיו מכורין לך' וגם סימן את
המיצרים, אף הבריכות והאוצרות שתוך המיצרים כלולים
במכירה, מאחר והם ראוים במקצת לשימוש בית המרחץ.

משנה

המשנה מבארת מה כלול במכירת 'עיר' כאשר המוכר לא פירט
אלו דברים כולל עמה במכירתו: הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר סתם, מִכָּר עֲמָה
את הַקְּתִים שבתוכה, שאף הם בכלל 'עיר', ואת הַבּוֹתִים שִׁיחִין
וּמְצִירֹת, וכן את הַמִּקְדָּשִׁים – בתי מרחץ, וְשׁוֹכְבוֹת של יונים, וּבֵית
הַבְּרִין שבה המשמש לעצירת זיתים לשמן, וּבֵית הַשְּׁלִיחִין הסמוכין
לעיר וויתבאר להלן בגמרא מהו. אֲכַל לֹא כלל במכירתו את כלי
התשמיש הַמְּטָלָלִין שבה, כגון תנור וכירים ושאר המטלטלין
שנמנו במשנה לעיל (סה) שאינם בכלל מכירת בית, וכל שכן שלא
כלל את החיטים והשעורים שבה. מוסיפה המשנה: וְכִלְיָן שֶׁאֵמַר לוֹ
'הִיא' [העיר] וְכָל מֶה שֶׁבְּתוֹכָהּ מכורין לך, אֲפִילוֹ הִיוּ בָּהּ בְּהֵמָה
וְעֶבְדִים שהם מטלטלין שאינם קבועים בעיר כיון שהולכים ממקום
למקום, הָרִי כוֹלֵן מְכוּרִין, וכל שכן ששאר מטלטלין כגון חטים
ושעורים וכסף וזהב כלולים במכירה. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר,
הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר סתם, מִכָּר עֲמָה אֶת הַסֵּנְטָר וויתבאר להלן
בגמרא מהו.

1 היינו בר מחווניתא, שלדבריהם יתפרש המחלוקת במשנתנו כך,
2 אמר תנא קמא שרק פאני - השדות שקבועות במקומן מיוזבני -
3 מכורות בכלל העיר, אך בר מחווניתא - העבד הממונה על
4 השדות שאינו קבוע במקומו לא מיוזבני - אינו מכור בכלל העיר,
5 ואתא [-בא] רבן שמעון בן גמליאל למימר - לחלוק על תנא קמא
6 ולומר שאפילו בר מחווניתא - עבד זה שאינו קבוע נמי מיוזבני -
7 גם כלול במכירה. אלא למאן דאמר - לשמעון בן אבטולמוס
8 שפירש ש'סנטר' היינו פאני - שדות, קשה מה בא רבן שמעון בן
9 גמליאל להוסיף על תנא קמא, הרי תנא קמא עצמו נמי ה'בי קאמר
10 - גם אמר כן ששדות כלולות במכירת העיר. ואם כן מוכח
11 ש'סנטר' פירושו 'בר מחווניתא'.
12 דוחה הגמרא את הראיה ומיישבת: מי סברת - וכי סבור אתה מאי
13 הם 'שלחין', פאני - שדות, לא - אין הפירוש כן, אלא מאי שלחין,
14 גינונייתא - גינות שסמוכות לעיר ושבתוך העיר, ונקראים 'שלחין'
15 על שם האילנות שבהם שמשלחים פירות בכל שנה, כמו שנאמר
16 (שיר השירים ד יג) 'שלחין פרידם רמונים', כלומר, גינותיך המגדלים
17 פירות כל שנה הרי הם כפרדס רימונים, וכיון שגינות אלו עשויות
18 לטייל בהן כדוגמת בית, הרי הם שייכות לעיר יותר משדות

19 הנקראות 'באני', וסובר תנא קמא שהם כלולות במכירת העיר,
20 אבל פאני - השדות שסביב העיר, לא מיוזבני - אינם כלולות
21 במכירת העיר. ואתא [-בא] רבן שמעון בן גמליאל למימר - לחלוק
22 על תנא קמא ולומר שאפילו פאני - שדות שאינן שייכות לעיר
23 כגינות נמי מיוזבני - גם הן כלולות במכירת העיר.
24 הגמרא מביאה שמועה זו באופן אחר: איכא דאמרי - יש שאמרו
25 שמועה זו באופן אחר. סברת בני הישיבה לפרש מאי שלחין - מה
26 הם 'בית השלחין' שאמר תנא קמא שכלולין במכירת העיר,
27 גינונייתא - גינות הסמוכות לעיר. שואלת הגמרא: בשלמא -
28 המחלוקת במשנתנו מובנת רק למאן דאמר - לשמעון בן
29 אבטולמוס שפירש ש'סנטר' היינו פאני - שדות, שלפי דבריו
30 תתבאר המחלוקת בדרך זו, אמר תנא קמא שרק גינונייתא - גינות
31 השייכות לעיר מיוזבני - נמכרות עם העיר, אך פאני - שדות
32 שפחות שייכות לעיר לא מיוזבני - אינן נמכרות עמה, ואתא [-בא]
33 רבן שמעון בן גמליאל למימר - לחלוק על דבריו ולומר דאפילו
34 פאני - שדות שאינן שייכות לעיר כגינות מיוזבני - מכורות בכלל
35 העיר.

מדברי רבי יהודה בהמשך התוספתא מבואר דברקנן כבידא ליה –
 שובר כרבנן החולקים על רבן שמעון בן גמליאל בענין מכירת
 עיר, דקתני בסיפא של התוספתא, שרבי יהודה סובר שאם אמר
 העיר וכל מה שבתוכה מכורין כלל את כל הדברים השונים
 בתחילה, אכל לא כלל את שריה ולא את גנותיה – כפרים
 שסביבות העיר. ואילו רבן שמעון בן גמליאל אינו סובר כן, שהרי
 האמר שאם מכר את העיר מכר גם את גנותיה עמה, דתניא
 בברייתא, המוכר את העיר מכר את גנותיה עמה, רבן שמעון
 בן גמליאל אומר, המוכר את העיר מכר את גנותיה, ונמצא שרבי
 יהודה סובר כרבנן ולא כרבן שמעון בן גמליאל.

מתרצת הגמרא: אמנם מוכח מן הסיפא שרבי יהודה חולק על רבן
 שמעון בן גמליאל לגבי 'בנותיה', אך אין מכר ראה שחולקים הם
 אף ברישא לגבי 'סנטר', אלא רבי יהודה מכר ליה גנותיה – כמותו
 בתיא – בדין אחד, דהיינו בדין הרישא שאף ה'סנטר' כלול
 במכירת העיר, ופליג עליה בתיא – וחלוק עליו בדין אחד, דהיינו
 בדין הסיפא לגבי 'בנותיה'.

שנינו בתוספתא שהובאה לעיל: ולא כלל במכירת העיר את
 הביבין של חיה ושל עופות ושל דגים. מקשה הגמרא על כך
 סתירה מברייתא אחרת: וימניה, שנינו בברייתא, חיה לה – לעיר
 גנות – כפרים סמוכים לה, אין נקברות עמה, כיון שאינם מחבורין
 לעיר ואינם קרובים כשם העיר. אבל אם היה לה – לעיר עצמה
 חלק אחד בים – מקום ישוב בים המחובר עמה ושמו כשם העיר,
 וחלק אחד ביבשה – או שהיה לעיר חלק אחד ממנה שאינו מחובר
 עמה ממש אך קרוי בשם העיר, או שהיו סמוך לעיר ביבשים –
 כלובים של חיה ושל עופות ובריכות של דגים, הרי אלו נקברים
 עמה. והיאך שנינו בתוספתא לעיל שביבין אינם מכורים עם
 העיר. מתרצת הגמרא: לא קשיא, הא – מה ששנינו בברייתא שאף
 הביבין נמכרים עמה מדובר באופן דגניה קאיהי לגו – שפתחם
 של הביבין פונה כלפי פנים, כלומר לצד העיר, ולכן נמכרים
 עמה, והא – ואילו מה ששנינו בתוספתא שאינם מכורים עם העיר
 מדובר באופן דגניה קאיהי לבר – שפתחם של הביבין פונה כלפי
 חוץ, ולכן אינם נמכרים עמה.

שואלת הגמרא: היאך אפשר ליישב את התוספתא שפתח הביבין
 פונה כלפי חוץ ולא לצד העיר, ולכן אינם מכורים, והא קא תני –
 והרי באותה תוספתא שנינו, 'ולא כלל במכירתו את חורשין
 המוקצין לה' – היערות הסמוכים לעיר ופתוחים לצד העיר,
 ומבואר שאפילו באופן שפתוחים לצד העיר אינם מכורים.
 מיישבת הגמרא: קא – תגרוס בתוספתא 'המוקצין היבשה' –
 ממנה, ולא 'המוקצין לה', והיינו שפתחי אותם יערות פונים ממנה
 כלפי חוץ, ולכן אינם נמכרים עם העיר.

משנה

המשנה מבארת מה כלול במכירת 'שדה' כאשר המוכר לא פירט
 אלו דברים כולל עמה במכירתו: המוכר את השדה ולא פירש את
 מה כלל במכירתו, מכר עמה את האבנים שבתוכה שהם מיוחדים
 לצדקה – לצורך השימוש בשדה ובגמרא יתבאר למה הם
 משמשים, ועל אף שהם מטלטלין, מכל מקום כיון שקבועים
 לתשימש שדה זו ואין מזיזים אותם מהשדה לעולם, הרי הם
 כמחבורים לקרקע. וכן כלל במכירתה את הקנים שפזרים, שהם
 לצדקו – שמיוחדים לצורך תשימש הכרם ויתבאר בגמרא. וכן
 את התבואה שהיא מוקצת לקרקע. ואת היצת הקנים – הרבה
 קנים הגדלים בקלח אחד שמקום יגדולם הוא בקרקע הפחותה
 מבית רובע – שאפשר לזרוע בו פחות מרובע קב תבואה, שכיון
 שהיא קטנה בטילה היא לשדה. וכן כלל את השומריה – סוכת
 השומר שאינה עשויה בטיט, שכיון שאין כתילה טוחים בטיט, אינה
 חשובה, ובטילה היא לגבי השדה. וכן את עץ התרוב שאינו מוקצב
 – שעדיין צעיר ולא הרכיבו בו ענף ממין אחר. ואת תחילת
 השקפה – עץ שקמה צעיר שעדיין לא קצצו ממנו את ענפיו, כיון
 שבעודם צעירים אינם חשובים ואין להם שם בפני עצמם,

אלא למאן דאמר – לבני בבל הסוברים ש'סנטר' פירושו בר
 מוקניא – עבד הממונה על השדות, היאך יתפרש מחלוקתם של
 תנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל במשנה, וכי יתכן שאמר תנא
 קמא שרק גינוניא – גינות נמכרות עמה ולא שדות, ומהדר ליה
 – והשיב לו רבן שמעון בן גמליאל שאף בר מוקניא נמכר עם
 העיר, ולא הזכיר שאף השדות עצמם נמכרות עם העיר, הרי היה
 על רבן שמעון בן גמליאל לפרש בתחילה שחולק הוא על דברי
 תנא קמא עצמם וסובר שהשדות כלולות במכירה, ולהוסיף על כך
 שגם הסנטר שהוא העבד כלול במכירה. אלא בהכרח שסנטר
 פירושו שדות, וזהו שהשיב רבן שמעון בן גמליאל, לא רק הגינות
 נמכרות כדברי תנא קמא, אלא אף השדות נמכרות.

דוחה הגמרא את הראיה ומיישבת: מי קברת – וכי סבור אתה
 לפרש מאי שלחין, גינוניא – גינות, ומתוך כך הוכחת ש'סנטר'
 פירושו שדות, לא – אין הפירוש כן, אלא מאי שלחין, בני – שדות,
 ונקראים 'שלחין' משום שצריכים לגשמים ששייך בו לשון זו,
 דכתיב (איוב ה') 'ושלח מים על פני חוצות', וסובר תנא קמא שכיון
 שהשדות קבועות בעיר הרי הם נמכרות עמה, אכל בר מוקניא
 – עבד הממונה על השדות לא מודפן – אינו נמכר עמה לפי שאינו
 קבוע במקומו כקרקע, ועל זה אהא – ובא רבן שמעון בן גמליאל
 לחלוק ולמימר דאפילו בר מוקניא שאינו קבוע כקרקע נמי מודפן
 – גם הוא נמכר עם העיר.

הגמרא מביאה ראיה מברייתא ש'סנטר' הוא עבד הממונה על
 השדות: לא שמע, ממנו שנינו, רבי יהודה אומר, המוכר את העיר
 סנטר אינו מכור עמה ואילו אנקולמוס – סופר המלך הממונה
 לכתוב את מנין הבתים השדות והאנשים לצורך גביית מס, מכור
 עמה, וסברה הגמרא לפרש מאי לאו – האם לא מסתבר
 מ'אנקולמוס נכרא – מזה ש'אנקולמוס' היינו אדם (סופר המלך),
 אף 'סנטר' השנוי בהמשך נמי נכרא – גם הוא אדם ולא שדה.
 ונמצא מוכח ש'סנטר' היינו 'בר מחזיקותא', דוחה הגמרא: מירי
 אריא – וכן ראה היא זו, כלומר וכי זה ש'סנטר' ואנקולמוס'
 שנויים יחד בדברי רבי יהודה מוזיב להשוותם, והרי אפשר דהא
 ברייתא והא ברייתא – שכל אחד מתפרש לעצמו, 'אנקולמוס'
 היינו אדם ו'סנטר' היינו שדות.

שואלת הגמרא: ופי מציית אפרת הכי – וכי יכול אתה לפרש
 ש'סנטר' השנוי בתוספתא פירושו שדות, ולגביהם אמר רבי יהודה
 שאינם מכורות עם העיר, והא קתני סיפא – הרי שנינו בסיפא של
 תוספתא זו, אכל לא מכר עם השדה את שריה ויתבאר להלן
 בגמרא: ולא את גנותיה – כפרים הסמוכים לעיר, ולא חורשין
 המוקצין לה – יערות הסמוכים לעיר ופתוחים לה, ומיוחדים
 לשימוש בני העיר, ולא ביבין – כלובים של חיה ושל עופות ושל
 דגים. ואמרין – וביארו בני הישיבה מאי 'שריה' של העיר, ביבין.
 ומאי 'ביבין', אמר רבי אבא, פיסין בני – חלקים מבקעה גדולה
 הסמוכה לעיר, שמופרדים ממנה מעט מחמת סלע שביניהם,
 ונמצא שהם מרוחקים מן העיר יותר משאר שדות. מדייקת
 הגמרא: משמע בתוספתא שרק פיסין בני – חלקי הבקעה הוא
 דלא מודפן – הם אלו שאינם כלולים במכירה לפי שמרוחקים מן
 העיר, הא בני עצמן מודפני – אבל השדות הסמוכות לעיר נמכרות
 עמה, ואיך אפשר לפרש שמה ששנו ברישא ש'סנטר' אינו מכור
 לדעת רבי יהודה הכוונה ל'באג' (שדות). מיישבת הגמרא: אפוד
 – הפך את הגירסה בתחילת התוספתא ותשנה, רבי יהודה אומר,
 סנטר מכור ואנקולמוס אינו מכור. ולפי זה אפשר לפרש ש'סנטר'
 היינו 'באג' שהם שדות הקרובות לעיר ונמכרות עמה, ולכן שנינו
 בסיפא שרק 'שריה' דהיינו 'פיסין בני' שרחוקות מן העיר אינן
 נמכרות.

מאחר ולדעת הסוברים ש'סנטר' הוא 'באג' הוצרכו להפוך את
 הגירסה בתוספתא, נמצא שרבי יהודה בתוספתא סובר כדעת רבן
 שמעון בן גמליאל במשנתנו ש'סנטר' נמכר עם העיר. מקשה
 הגמרא: ופי מציית אפרת – וכי יכול אתה לומר שרבי יהודה בריבן
 שמעון בן גמליאל כבידא ליה ש'סנטר' נמכר עם העיר, והא – הרי

המשך ביאור במסכת בבא בתרא ליום שישי עמ' ב

1 ונמכרים עם השדה ככל שאר אילנות המכורים עם השדה. אֲבָל
2 לֹא מָכַר עם השדה, לֹא אֶת הָאֲבָנִים שבתוכה שְׁאִינָן מיוחדים
3 לְצָרְפָּה – לצורך תשמיש השדה. וְלֹא אֶת הַקָּנִים שֶׁבַּכֶּרֶם שְׁאִינָן
4 לְצָרְכוֹ – לצורך תשמיש הכרם. וְלֹא אֶת הַתְּבוּאָה שֶׁהִיא תְלוּשָׁה מִן
5 הַקֶּרֶקַע. והטעם בכל אלו, כיון שהם מטלטלין שאינם קבועים
6 לתשמיש השדה, ואינם צריכים לשדה, לכך אינם נחשבים כחלק
7 ממנה. מוסיפה המשנה: אולם בְּזִמְנֵי שְׁאֵמַר לוֹ המוכר 'הִיא וְכָל מֶה
8 שֶׁבַּתּוֹכָהּ מכורין לך', הֲרִי פוֹלֵן מְכוֹרִין – אף הדברים המטלטלין
9 השנויים לעיל מכורין, שהרי פירש שמוכר לו את כל מה

10 שבתוכה. אמנם בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – בין באופן שאמר 'היא וכל מה
11 שבתוכה מכורין' ובין כשלא אמר כן, לֹא מָכַר עמה, לֹא אֶת חֵיצַת
12 הַקָּנִים הגדלים בקרקע שֶׁהִיא בֵּית רוֹבֵעַ – שאפשר לזרוע בה רובע
13 קב תבואה. וְלֹא אֶת הַשּׁוּמְרִיה – סוכת השומרים שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה
14 בְּטִיט – שטחו אותה בטיט, וְלֹא אֶת הַחֲרוֹב הַמּוֹרָכָב – שהזקין
15 והרכיבו בו ענף מעץ אחר, וְלֹא אֶת סֵדֵן הַשִּׁקְמָה – עץ שקמה
16 שהזקין וגדל הרבה, וקצצו את ענפיו ויצאו ענפים חדשים, משום
17 שכל אלו חשובים ויש להם שם בפני עצמם, ולכך הרי הם נחשבים
18 כשדה אחרת, ואינם כלולים במה שאמר 'היא וכל מה שבתוכה'.